

หลังอุทกภัยครั้งใหญ่ภาคใต้ในช่วงรอยต่อปลายปี 2559 ถึงต้นปี 2560 แพขยะขนาดใหญ่มากกว่า 20,000 กิโลกรัมที่ลอยเกลื่อนทะเล แสดงให้เห็นความรุนแรงของมลพิษสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี เกี่ยวกับปัญหาขยะพลาสติกในทะเลนี้ ประเทศไทยได้มีการทิ้งขยะลงทะเลมากเป็นอันดับต้นของโลก สะท้อนความล้มเหลวของการจัดการมลพิษได้อย่างชัดเจน วารสารการจัดการสิ่งแวดล้อม ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 จึงขอฉายภาพปัญหามลพิษในหลายด้านที่พวกเราอาจไม่ตระหนักถึงความรุนแรงของมลพิษสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทางออกในการแก้ไขปัญหาที่ยังต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ต่อไป

ในเขตพื้นที่ชนบท การพัฒนาการเกษตรที่มุ่งเน้นการใช้สารเคมีเป็นสาเหตุของมลพิษทางน้ำที่ทำให้เกิด “การสะสมทางชีวภาพของโลหะหนักในน้ำ ตะกอนดิน และปลา ในอ่างเก็บน้ำห้วยแก อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์” โดย ธวัชชัย ธาณี เพ็ญแข ธรรมเสนานภาพ รุ่งลาวัลย์ สุดมูล และอรุณรัตน์ จวีร์ราช เช่นเดียวกับมลพิษทางอากาศดังในบทความ “การประเมินการปนเปื้อนของโลหะหนักในฝุ่นตกของบ้านเรือนในเขตพื้นที่เกษตรกรรม จังหวัดสุโขทัย” โดย ธันวดี ศรีราวีรัตน์ และอรรช ภูมิจารย์ เกี่ยวกับมลพิษจากสารเคมีนี้ วิถีธรรมชาติหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถจัดการมลพิษได้คือ การใช้ระบบหญ้าแฝกในการดูดซับสารเคมีและนำออกจากสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ระบบหญ้าแฝกยังสามารถป้องกันการพังทลายของดิน รวมถึงชายฝั่งทะเลอีกด้วย ดังในบทความ “ความสามารถทนเค็มน้ำทะเลของสายพันธุ์หญ้าแฝก” โดย เอกรัตน์ ปัญญาเอก และธวัชชัย ศุภดิษฐ์

สำหรับในพื้นที่เมือง แนวทางจัดการปัญหาขยะและมลพิษทางน้ำยังไม่สามารถนำไปสู่ประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาเชิงทัศนคติในการประยุกต์ใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายในการจัดการมลพิษทางน้ำ ดังในกรณี “ทัศนคติเกี่ยวกับค่าบำบัดน้ำเสียของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร” โดย สุमितตรา เจริญพันธ์ และไชยนันท์ ปัญญาศิริ และปัญหาเชิงพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลัก 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) กล่าวคือ การลด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ในการจัดการขยะของครัวเรือนตั้งแต่ต้นทาง ดังในบทความ “พฤติกรรมในการจัดการขยะของครัวเรือนตามแนวคิด 3Rs: กรณีศึกษาเทศบาลพระนครศรีอยุธยา” โดย สุมาลี พุ่มภิญโญ และเสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์

บทความวิชาการในวารสารฉบับนี้นำเสนอแนวทางการจัดการมลพิษจากการพัฒนาอื่น ได้แก่ แนวทาง “ตัวอย่างนำวิถี” ในการจัดการก๊าซเรือนกระจกในระดับโลก ดังในกรณี “ความเป็นผู้นำของสหภาพยุโรปในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก” โดย รังสรรค์ สุคำภา และแนวทางการกำหนดระยะถอยร่นในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลใน “การกำหนดระยะถอยร่นสำหรับชายฝั่งทะเลตามกฎหมายของต่างประเทศ” โดย อารยา สุขสม

สำหรับคอลัมภ์ประจำวารสารปิดท้ายฉบับอย่างหนังสือน่าอ่าน โดย ดร. สมพร แสงชัย เรื่อง “ยื่นเห็นแก่ตัว The Selfish Gene” หนังสือเล่มนี้อธิบายความเป็นไปของทุกชีวิตในโลกใบนี้ จากกลไกการคัดเลือกทางธรรมชาติโดยหน่วยที่เล็กที่สุดของร่างกาย คือ ยีน

กองบรรณาธิการวารสารการจัดการสิ่งแวดล้อมขอร่วมน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้วยพระอัจฉริยภาพในการบูรณาการองค์ความรู้ในสหสาขาวิชาการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม อันเป็นที่ประจักษ์ในโครงการตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองบรรณาธิการมุ่งหวังที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของการจัดการสิ่งแวดล้อมของพระองค์ท่าน เพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อไป